

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Discursus XXVIII. Respondetur argumentis pro defensione consuetudinis
procandi allatis. Cùm nulla tam mala sit causa, quæ patronum non
inveniat, prætexus adducti, quibus procandi consuetudinem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

DISCURSUS XXVIII.

*Respondetur Rationibus, quæ pro tuendo amatoris
levitatibus indulgendi more afferuntur.*

I. Olim equidem id mihi hodie evenire, quod Piscatoribus, dum piscæ Spadam, seu ensem dictum capiunt; illi enim, cum nobilem sibi prædam cepisse videntur, dolentes tandem advertunt, se & prædæ, & retium jacturam fecisse. Piscis siquidem iste, audax perinde ac probè obarmatus, pluribus locis rumpit & discindit retia, & lacero è carcere victor egressus, totum post se minorum piscium agmen trahit. Fortassis nonnemo vestrum, qui quàm valet ingenii acumine, tam in virtutis ac pietatis studio languet, hac intellectus sui acie utetur, ut quæ dissertatione proximè antecedente à me allata sunt, convellat; linguâ, ut eadem vituperet, & monita, tanquam ab animo supersticiosè propemodum anxio profecta (utpote repugnantia moritam longè latèque propagato, tamque honestati consono) explodat atque irideat. Talis enim verò lingua, tot locis, tamque immaniter rete meum dilaceraret, ut ne minimum quidem pisciculum me capturum sperarem. Hoc proinde intertrimentum, non tam piscationis meæ, quàm Animarum vestrarum, ut occupem, proponam vobis singulatim rationes po-

tissimas, quibus leves isti amores excusantur; & omnes ac singulas non obscurè confutabo. Quantum autem assequor, quidquid mori huc defendendo adducitur, tria ad capita revocari potest. Primum est; Lenocinium ejusmodi nullâ Dei lege vetitum, & innoxium ætatis juvenilis ludum esse. Alterum; esse morem jam passim usu receptum. Tertium; hanc esse ad legitimum connubium viam. Primo istorum capirum defenditur hic mos, ut à culpa immunis: altero, ut permissus; tertio ut necessarius. Aggrediamur hoc ultimum, tanquam cæteris firmitus; eo enim profligato prostratòque reliqua duo sua sponte, ut minus firma, eodem casu & strage involventur.

I.

II. Non tam obtusâ ~~o~~alorum acie plerique Parentum sunt, ut non videant discrimen, cui filia eorum se exponunt, dum ea libertate familiaritatèque agunt cum Juvenibus: spe tamen honesto eas connubio elocandi delusi, claudunt oculos, & quod vident, perinde dissimulant, ac si non viderent. *Durantur ad filios suos, Job. 39, quasi non sint sui: adeò stultè eorum curam ponunt. Sic & Juvenes ipsi, experienciâ planè funestâ edocti, negare non possunt, saltem cum sibi so-*

Ecc 2

lis

lis loquuntur, atres has amatorias cum gravissima sua pernicie conjunctas esse. Sed dum Puella secum animo volvit: *Tandem iste maritus meus erit: dumque sibi promittit, illummet Juvenem, qui nunc peccare non timet, suâ voluntate & arbitrio delectarum peccatum, redditurumque honorem illi, cui eum prius abstulerat, conscientia murmur compescit, & latrantis canis os hæc esca objectâ claudit.* Qui porro ita secum ratiocinatur, *Nauclero similis est, qui nixus sine, quem sibi præfixit, rectissimo, navem in portum appellendi, nec scopulos, nec arenosum solum, inter quæ navim deduct, explorat. Nubes viro; quid autem habebis commodi, si interim animæ jacturam feceris, certè innocentiam, integritatemque perdideris?*

Matth. 16. 26. Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, Anima verò sua detrimentum patiarur? Exiguam quoddam, quod anima tua patiarur, detrimentum, malè compensabitur, si vel Regi nubere te contigerit; vel Reginam ducere. Quomodo igitur pernicies ultima, & fatalis ejus strages satis reparabitur, si misero nupseris homulo; aut uxorem duxeris de plebe aliquam; & conditione humilem? Quænam prodesse possit finis sanctitas, si media illi obtinendo prava &

L. deserore §. in bello ff. de re milit. perverfa adhibueris? Bonum ex malo gesto proveniens, non excusat delinquentem: affirmat Lex quæ prudentes nos potius, quàm fortunatos redere satagit.

III. Quæro dein ex Matribus his, quæ artium istarum amatoriarum pa-

tronas agunt maximè sedulas: soline illi ita filiabus vestris blandiuntur, earumque mutuam amorem sibi de mereri student, qui Matrimonio jungi volunt, an etiam alij? Si illi duntaxat, ferti fortassis posset: at re ipsa, illi quoque, quibus certum est, aut nullam, aut non istam ducere conjugem, eâdem libertate ac licentiâ cum ipsis agunt, connubij voluntatem prætexentes. Quin, etiamsi priores illi soli essent, an nulla tam est delira mater, ut affirmare non dubitet, solo hoc medio perventri ad illum finem posse? Si quidem id ira esset, non dubitarem asserere, satiùs futurum, si connubij contractu cunctis interdiceretur, & finis humani generis propagationi poneretur, quàm ut istud conservetur tam luculento Cæli, & æternæ felicitatis amittendæ periculo; sicut aliqui propagando illi attendunt, dum ad nuptias tandem perveniunt viâ tam luculenta, ut in sordibus collo tenuis hæreant. Verùm si absque hoc medio & Turcæ, & Ethnici humane generationi dant operam, quomodo illud in sola Republica Christiana erit unicum, & sine quo ad finem non perveniatur? Turcæ eas ferè uxores ducunt, quas de facie non noverunt; Chineses autem tantâ propè dixerim superstitione Puellas custodiunt, ut antequam Sponsa ad ædes Sponsi abducatur, nulli ejus videndæ facultas fiat. Imò ut Gens ista, quæ aliam sapientiorum, omnisque honestatis amantiorum toto Oriente non est invenire, occasionem vagandi, liberèque cum viris agendi, tam nondum inito

Inito, quàm inito jam connubio præ-
 scindant, infantulum adhuc ex Ma-
 tris uberibus pendendum contra tam
 arctè fasciæ constringunt, ut omnem
 deinceps per vitam pedibus infirmæ
 gressum non sine dolore mollantur,
 itaque vel invicæ domi se contineant.
 Quanto igitur pudore suffundentur
 Christiani communis illius Judicij
 die, qui etsi Sacramenti dignatio-
 nem Fide Magistrâ, in Matrimonio
 agnoscant, id tamen ut medium illi
 contrahendi necessarium pronuntia-
 re non verentur, quod ut morum cor-
 ruptelam Ethnici execrantur? Ponen-
 dustandem error est, AA. & ea ratio-
 ne in terris ineunda connubia, quâ in
 Cælo decernuntur; ubi suavissima
 Numinis providentia illa quidem
 vult, sed sine non alio, quàm ut per
 Ipsa impleantur sedes, Angelorum de-
 fectione vacuæ, Et connubiorum,
 ad finem tam nobilem ordinatorum,
 Paranympheus insanus amor? Istud
 potius usu compertum est, in hac tan-
 ta agendi inter Juvenes licentiâ &
 suspitionibus, & detractionibus fa-
 mæ occasionem præberi, quibus non
 raro fit, ut quæ omnium impudentis-
 simæ sunt, & amari maximè præsent,
 matitum aut nullum, aut serò admo-
 dum, aut non nisi abjectæ conditionis
 minimè que opratum inveniant, Et
 quamquam denique permitendum
 videatur Juveni, ne mercem non vi-
 sam emat, sed quâ ducturus est, videre
 prius, illi colloqui, mores ejus & ge-
 nium explore possit, haud quaquam
 tamen opus erit, ut teneris ab annis
 Puellæ familiaris esse incipiat, solus

cum sola agat, manus contrectet, eti-
 am in oculis Matris perniciosè disti-
 mulantis, *Sufficit diei malitia sua.* Matth 6: 34.

IV. Tam longâ quidem, dicit
 non nemo, familiaritate & tam intimâ
 opus non est; plurimum tamen illa af-
 fert utilitatis: cum sit perquam diffici-
 le, eos conjuges mutuo se constanter
 amare, si antè, quàm nodum ar-
 cto inter se necerentur, amor inter
 eos nullus intercessit. Præstabat san-
 nè tacere, quàm falsitatem tam lucu-
 lentam temerè profari: Observavit
 Aristoteles, non alios facilè in amore
 magis instabiles esse, quàm Juvenes;
 cum illi ad amandum non optione, sed
 voluptate trahantur. Et sic quotidie
 ferè experimur, amorem, qui con-
 jugium antecedit, quò est major & ar-
 dentior, tantò majus in odium non ra-
 rò degenerare. *Qui se nimium amant, 7. Polit.*
ij se nimium moderant: illa siquidem
 cupiditas, quæ cæca in objectum
 amatum ferebatur, cum subinde,
 quantum sperabat, non inveniat,
 non minùs cæcam se gerit in abjicien-
 do, quàm se ostenderat in quærendo.
 Elapsum proximè seculum ejus rei ex-
 emplum tam illustre vidit, ut omnia
 consequentia habeant, unde discant.
 Henricus octavus Angliæ Rex cum
 perditè adamasset noblestem è Regi-
 næ Conjugis gynæceo puellam, ut hanc
 duceret, legitimam conjugem, Cato-
 li quinti Imperatoris Materteram, re-
 pudiare non dubitavit. Subinde Fi-
 delium cætu motus, sprexit, quibus
 ferebatur, censuras; explosit Sedis
 Apostolicæ sententiam, probroso
 Schismate Romanâ ab Ecclesia sese-
 gre-

gregavit; jura omnia divina & humana sùs deque vertit, & ex inclito veræ Fidei Defensore factus est ejus Persecutor juratissimus. Nemo non existimasset, feminam sic à Rege dilectam, ut præ ea iram potentissimi Cæsaris, famam & existimationem propriam, conscientiam, quin & cælum contemneret, ab eo, amore non solùm constanti adamandam, sed adorandam etiam: re ipsa tamen, tantùm ejus fastidium Regem cepit, postquam eam duxerat, ut capite tandem illam, ferale in pegmate, truncari juberet. Verè ne igitur, quæ suâ manu impurus amor nexuit, vincula fortiora sunt, minùsque rupturæ obnoxia, quàm quæ aliæ causæ alligârunt?

V. Quanam igitur ratione felicia connubia concilianda? Non sanè adeundis initio gravissimis peccandi periculis, aut ad recipiendum Sacramentum, ejusque effecta, non aliter se, quàm admissis noxis præparando. Vera & profutura ratio est, ad Deum confugere, & ab ipso thori consortem idoneam demissè pscere, cum solus ipse, ut aliàs me dicere meministis, dare talem possit. *Pars bona mulier bona, dabitur viro pro factis bonis.* Optata viri fors est, reperire Conjugem bonam: nemo est, qui hoc ignoret; cui autem talis obtinget? Non aliter profectò, quàm qui boni multum præstiterit: *dabitur viro pro factis bonis.* Non dabitur Juveni, qui multis, antequam illi jungeretur, annis miseriam, quam despondere sibi volebat, vitiis & peccatis implevit. Huic dabitur uxor, quæ marito juncta exer-

cere pergat, ad quæ in amoris delirio scholâ profecit. Bona uxor illi copulabitur, qui sine honestissimo Matrimonium eligit; qui à sapientibus de indole ac moribus futuræ sponsæ doctus, negotium totum arbitrio Majorum suorum transigit: huic inquam bona obveniet uxor, quia rectè factis ad eam se habendam magnâ curâ paravit: *Pars bona mulier bona, dabitur viro pro factis bonis.* Igitur totâ latè Christianâ Republicâ interdicere pessimæ huic amatoris levitatibus indulgendi licentiæ, tam nihil felicitati connubiorum obesser, ut de ea potius securos reddere posset. Puellæ autem ut purissimæ columbæ in maritorum manus veniēt, quos amore tanto sinceriore complecterentur, quo minùs aliò priùs quemquam essent complexæ: haud secus ac lana primum colorem tenaciùs imbibit.

II.

VI. Quamquam autem amatoris his artibus & blanditiis uti necessarium non est, ut connubia contrahantur; ac certè veritæ illæ, minùsque honestæ esse non possunt, cum passim hic mos inter Juvenes inoleverit. Atque hæc est altera, quæ tueri artes has vultis, excusatio: totius Provinciæ consuetudo. Aliter vivere, quàm vulgò homines soleant, est quædam adversùs humanum genus seditio, & perversa, se solo speciem quandam diversam constituendi, voluntas, quæ commercio omnium ceteris hominibus renunciatur, cum ejusmodi homo nullius alterius moribus se velit conformare. *Quare si omnes Puellæ*

col.

Escl.
26, 32.

colloquuntur *Juvenibus*. & *dulci cum iisdem fruuntur consortio, cur sola mea sibi, dicit mater quædam, id facere prohibeatur? Aut enim omnes errant, aut nulla errat.* Quin imò, nemini alteri usitata, nescio cujus gravitatis & decori affectatio, à Matribus perinde ac Puellis cæteris iustitiam ejusplam, & inhumanitatis damnatur: nam et si earum nonnullæ parùm his blanditijs capiuntur, pudet tamen illas ab his abstinere, ne inter pares non aliter erubescere debeant, quàm sui candoris hominem pudet, cui necesse sit nigerrimos inter æthiops vitam degere. Equidem si, quod est, fateri lubet, fons præcipuus malorum omnium, quæ inter Christi assecclas velut Jus civitatis obtinuerunt, est, quia plerique volunt ire semitâ tritissimâ; nec tam solliciti sunt, ut eant, quæ eundem est, quàm, quâ itur. Hæc tamen vivendi normâ nulla alia fallacior, nulla minùs vera est. *Non sequere turbam ad faciendum malum;* ut DEUS loquitur. Vitam suam dirigere ad normam vitæ communis est ire viâ latâ ad perditionem, exponere se certo periculo mortem in ea obeundi, & salutem amittendi sempiternam. Nolo proinde, ut quisquam sequatur duces cæcos: in negotio momenti longè gravissimi non fidat, nisi DEO, per Sacrarum Literarum veritatem ducenti: neque enim ullum hoc è numero ita depravatum judico, qui consuetudinem præferat veritati.

VII. Attentis igitur animis excipite monita, quæ DEUS suggerit, è diametro pugnantia cum usu inter Juve-

nes vulgato, & à me hic castigato, Proverbiorum sexto prohibet DEUS vel joco tangere feminam; aitque: *Nunquid potest homo ambulare super prunas, ut non comburantur planta ejus? Sic, pergit idem, qui ingreditur ad mulierem proximi sui, non erit mundus, cum tetigerit eam.* Ecclesiastici vigesimo sexto affirmat: *Qui tenet eam, Eccli. 26. 10. quasi qui apprehenderit scorpionem.* Vultque ijs verbis non obscure significare, quàm præsentis periculo se exponat, diffundendi pravo assensu in animam veneni, qui his à jocis non procul se habuerit. Nono autem capite longius etiam Deus progreditur, veratque ne Juvenis Puellæ lateri assideat, mulòq; magis, ne manus ejus contereat: aitque: *Cum aliena muliere ne se-deas omnino.* Quin imò jubet etiam declinare plateam, in qua illa habitat; ne necesse sit domus limè pedibus contingere. *Longè fac ab ea viam tuam & ne appropinques foribus domus illius.* Sed nec istud satis est: ne oculis quidè faciem ejus, aut quæ circa illâ sunt, libere permittit. *Ne circûspicias speciem alienam.* Addit ejus prohibitionis causam: *Propter speciem mulieris mul-ti perierunt.* Et quia hæc venustas ad aliud non servit, quàm ut concupiscentiæ ignis subministratâ materiâ amplius exardescat: *Ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit.* Et ne quis fortè sibi persuaderet, non esse ibi sermonem nisi de feminis, aut jam Matrimonio junctis, aut profusâ lasciviâ infamibus, eodem capite indicat, de quibus ea monita accipien-da

Eccli. 9.
26.

da sint. *Virginem ne conspicias, ne forte scandalizeris in decore ejus.* Eodem sensu nonnunquam feminam appellat *Laqueum*; aliàs cor ejus *rete*; nunc illius manus *funes*; iterum verba ejus *gladium*, & nunquam non illam ut *histricem* describit, quæ toto corpore aculeis scateat, quibus animas lethali plaga laceret; atque his loquendi formulis pleni sunt divinæ Sapientiæ libri. Cùm igitur Deus non graveretur tuo nos erudire magisterio, quâ sit eundem, cur aded juvat desipere, ut malit quis ire viâ, quam vulgus tenet ignorantissimum? Qui iter faciunt, ex cæcis, quos offendunt in vitâ, non quærunt, quo itinere sit pergendum; hoc ex iis inquirunt, qui vident & nôrunt. Hoc autem si ita est, nullo vestro bono confugietis ad Consuetudinem, cùm hæc divinis sermonibus repugnat. *Frustrâ, qui ratione vincuntur, consuetudinem nobis objiciunt*; quæ sunt S. Augustini verba; *quasi consuetudo major sit veritate.* Et tamen ego non soius rationis allego testimonia; adduco Sacrorum Voluminum autoritatem, quæ minùs fallit, quàm ipsa ratio.

c. frustrâ.
d. 2.

VIII. Nondum acquiescitis; sed respondetis; allata Sacris ex Literis verba, non præceptum, sed consilium continere. Sit ita. Et hæc scilicet est, præclara de divinis consilijs æstimatio, ut potiozem illis censeatis cæcitatem popularem? Si plaris, quàm divina oracula æstimatis insani Mundi axiomata, magnam profectò divinæ facitis Sapientiæ injuriam, dum stultum illi consiliarium

anteponitis: factis dein etiam injuriam DEI amori, plus fiduciæ repouendo in Proditore, qualis est, cujus effata adoratis, Mundus, quàm in DEI bonitate. Tacete idcirco deinceps, nec unquam ad vestram velandam & excusandam licentiam, usum Magistrum adducite. Quis hic usus, quæ consuetudo est? Non potest alterutro nomine appellari mos hic levitatibus indulgendi, quem tam disertis verbis DEUS detestatur, sed abusus dici debet, quem oportebat omni conatu extirpare. *Qualibet consuetudo, quantumvis vetusta, quantumvis vulgata, veritati omnino est postponenda; & usus qui veritati est contrarius, abolendus est.* Ita SS. Canones pronuntiant. Et verò plus satis patet; nescire vos, quor conditionibus opus sit, ut consuetudo evadat legitima. Necessarium imprimis est, ut sit Reipublicæ salutaris: ut neque divinæ, neque naturali Legi repugnet: & denique, ut Legislator ipse certo quodam modo consentiat. In re autem nostra cunctæ istæ conditiones desiderantur. Nam mos iste tam Reipublicæ non est salutaris, ut cum certa ejus pernicie sit conjunctus. Repugnat ijs, quæ ratio dicit circa rationem muliebris tuendæ pudicitia & honestatis, quæ vitro est fragilior. Multo que magis pugnat cum ijs, quæ divina Lex præcipit, quâ toties jubemur vitare pericula, nisi stultorum instat velimas operari. *Sapiens timer, & declinat à malo; stultus transiit & confidit.* Omnium tandem maximè opponitur Christi Ser-

Ser.

Servatoris & Legislatoris nostri voluntati, quem Propheta appellaverunt, edificatorem seipsum: quia & vitæ exemplis, & hortationibus ac consilijs, id potissimum semper spectabat, ut divinam legem amplius arnueret, & omnia ejus violandæ pericula amoveret. Ineptum ergo profus est, titulo communis Consuetudinis dignari usum, qui nullo ex capite Consuetudo esse potest. Quid est hoc aliud, quàm veritatis arboris poma gustare, & subinde sub umbra foliorum ejus se abscondere? Non est consuetudo, sed abusus; non mos, sed vitium: & facere, quod & quomodo alii & alij faciunt, excusatio est ovis fatuæ, non hominis Christiani, qui debet vitam suam omnem ad normam Oraculorum fidei suæ componere.

Naturalis consuetudo non minus, quàm perniciose corruptela vitanda est. Axioma est comunissimum, quo omnis vestra excusatio penitus evertitur. Affirmandum prius est, morem hunc tam familiariter cum sexu dispari versandi, esse rectum, conformem normæ legitimæ, laude dignum, & tum inde consequens erit, posse quemlibet eum sequi, quod consuetudinis vim habeat. Cæterum omnis usus, qui contra rationem invaluit, qualémque satis ostendi, esse illum, de quo nobis sermo, nostisne quid tandem sit? Decreti sententiam audite. *Consuetudo sine veritate, veritas erroris est.*

IX. Vultisne, AA. ut tandem deserte edicam, quis principio morem istum suaserit, & postquam aliquibus persuasit, in hodiernum usque diem
R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. III.

promoverit, & propagarit, neque nunc eum tueri desinat, tot illum coloribus, etiam vestra opera, illinendo? Serpens est ille stygius, qui inde à Mundi exordio modum adinvenit, quo sic occideret, ut tamen placeret: volo dicere, modum nocendi, quo falleret ut fraudulenter & simul audiretur, tanquam benevolus. Hic igitur, scedere nostra cum concupiscentiâ inuito, Author fuit abusus tam pestilentis & noxij Juventutis: quod vel ipsum confiteri non puidit. Narrat S. Hieronymus, Gazæ, Palæstinæ urbe, Juvenem insano Puellæ alicujus amore captum, nihil non egisse, ut eam precibus, promissis in sua vota flecteret; sed profectu nullo; tanto illa honestatis ac pudicitie studio erat. Opem proinde à Diabolo periturus, Gazæ Memphim Ægypti profectus est, ubi sperabat norum suis artibus Magum invenire, à quo disceret artem, muliebrem istam constantiam expugnandi, suisque obscenis desideriis obsequentem reddendi. Annum integrum stygio huic Magistro operam dedit; subinde autem reversus in patriam, experiri cepit, quæ hauserat, artis magicæ præcepta; quibus tantum potuit, ut infelix Puella, in aliam mutata, videretur sibi vivere non posse, si Proci sui conspectu esset carendum. Nec sibi tantum, sed domesticis etiam molestissima, cum aspectu tam cupido frui non porerat, evellebat sibi capillos, feriebat capite murum, tumultuabatur, ringebatur, non domum tantum, sed totam latè viciniam per-

F f f

cæ-

turbabat: Baccharum aut Menadam
 è numero aliquam dices. Attonit
 proin metamorphosi tam prodigiosa
 Parentes Puellæ, ad S. Hilarionem
 eam adduxerunt; qui, quod res erat,
 confestim odoratus, malum Dæmo-
 nem increpabat, quod veritus non
 esset virginem sapientem, qualis qui-
 dem illa esset, occupare, tamq; miserè
 vexare. Reposuit Alastor pessimus, id
 eâ à se causâ factum, ut suo in candore
 servaret illibatam. Ote, respondit
 Abbas sanctissimus, egregium virginei
 pudoris custodem! qui, si posses, aliud
 velles nihil, quàm homines omnes in
 porcos, & Mundum rotum in haram
 mutare! An non advertis, mendacis-
 sime, aliud te dicere, aliud facere? Si
 tu serio cupiebas, ut jactas, integram
 servare miseræ hujus puellæ pudici-
 tiam, quinquam immigrabas potius in
 corpus infelicissimi Juvenis, qui huic
 insidias struit? Audite nunc attentis
 animis & auribus, quid juratus virtutis
 hostis ad sese purgandum attulerit:
Ut quid, dixit, intrarem in eum, qui ha-
bebat collegam meum, Amoris Dæmonem?
 Eoque dato responso, migravit deni-
 que, sacrarum adjurationum vi ada-
 ctus, & puellam liberam reliquit, à
 sancto Abbate illis de erratis admoni-
 tam, ob quæ Deus permiserat, ut tam
 malè miseram Dæmon vexaret. An
 non igitur videtis, reliquos inter Dæ-
 mones unum Amoris esse Dæmonem?
 Quid autem dico Dæmonem? Tan-
 tus potius horum est numerus, ut iniri
 non possit, suntque illi ipsi, qui has
 amandi artes invenerunt, inventasque

tam latè propagarunt; illi sunt, qui
 Mæres inducunt, ut filias suas ad
 omnia ducant conventicula, ad omnes
 choreas, solasque cum solis Juvenibus
 relinquunt; quin etiam ut hos domum
 invitent, cum è cœcibus illis abeunt:
 illi sunt, qui Puellas docuerunt artem
 facandi & adulterandi vulvum, capil-
 los crispandi, ut magis illis placeant, à
 quibus turpius amantur: sunt illi, qui
 obrutibus earum vires conferunt, ut
 telorum instar sint, arcu emissorum;
 qui illas procacem ad risum movent,
 responsa callida, argutis, quos noctur-
 nis in conventiculis proferant, jocos
 suggerunt: sunt illi, qui filios impel-
 lunt, ut Parentum contemnant impe-
 ria, arma gestent, verborum alios in-
 jurijs irriterent, adoriantur, vulnerent;
 animorum omnis generis sordibus im-
 purissimis inquinant, pectus Zeloty-
 piâ, manus spurcitijs impleant. Isti in-
 quam, sunt *Amoris Dæmones*, qui exco-
 gitârunt hunc, quem vos imitandum
 dicitis, morem, eumque omni conatu
 promovent, ut Infernum animabus
 pessimè seductis locupletent. O egre-
 gium sanè morem, quo Sygi & nefar-
 ijs Orci satellitibus gratius esse vix
 quidquam potest!

III.

X. Ultimus denique, ad quem ab-
 usus hujus Patroni confugiant, re-
 ceptus est, dicere, suâ naturâ non esse
 peccatum, indulgere his amantium
 levitatibus. Demus, absque hac li-
 centiâ concillari posse connubia; de-
 mus etiam, nihil hunc ad finem con-
 ferre; esse usum aut inventum malè,

aut

aut malè propagatum; si tamen, ajunt isti, citra noxam sequi quis illum potest, quid commodi tandem adfert, innoxiam hac oblectatione privare velle Juvenes, qui magis innocentem æstibus illis suis indulgendi rationem non habent? Ut hac etiam postrema munitione vos ejiciam, nec uspiam vos tuendi locum relinquam, scite vos oportet, omnium Doctorum sententiã, actionem, naturã suã non pravã, talem effici posse ex adjunctis, quã illam circumstant: non aliter ac fungus, qui naturã suã veneni habet nihil, existabilis tamen effici potest, si propè serpentis alienus immanis cavernam nascitur. Horum autem adjunctorum, quã rem de se non malam talem reddere assolent, longè frequentissimum, est periculum, cui quis, nullã ad id necessitate compulsus, se exponit, lethali noxã se inquinandi; cum hãc ratione innotescat, quã nullam ferè salutis suã curam habeant, quicunque nullo metu talibus se periculis objiciunt. Tunc autem periculum ejusmodi adest, quando aut crebrò aliã in ejusmodi occasionibus nos lapsi sumus; aut saltem lapsi sunt alij, ejusdem nobiscum conditionis; & jure, quod tale est, periculum proximum dicitur; cum parùm admodum inter ipsum, & ruinam, temporis intercedat. Unde dicere, Amatorijs artibus uti, naturã suã peccatum non esse, non est excusatio, quã id permissum evincat; cum sæpe veritum maneat propter periculum conjunctum: usu proinde ipso occasio hãc verè est, & evadit omnium

perniciosissima, nũ quia comunissima est; nũ quia specioso velo tegitur, quod occultam ejus malitiam obvelet, illãque quodammodo constituat albo colore lupum, qui tantò plũs nocet, quantò minũs formidatur. *Sub præ De fin. textu dilectionis subtiliter fornicantur; gul. Cle. apertissimè in rem nostram pronuntiavit S. Cyprianus.* Omnino igitur ut allucius sit ponderis & momenti hãc excusatio, id ostendendum est, morem hunc, amorem mutuam conciliandi, non solùm naturã suã malum non esse, sed ne quidè cum verisimili peccandi periculo conjunctum. Hoc autem quibus demum rationũ firmamentis quis adstruet? An erit, qui mihi demonstrare possit, hanc Juvenum cum Juvenulis sine arbitro tractationem, hanc colloquia, hos risus, lascivos hos jocos & facetias non fuisse vel ipsi, vel alijs conditionis ejusdem crebrum, & potens ad peccandum illicitum? Ego equidem nullus ambigo, quin, ex quo mos iste invaluit, non Juvenis, non Puella sit, quã talibus ex congressibus, ex tali jocandi libertate aliud emolumentum consecuta sit, quã quod consequi solet stupa igni vicina; seriũs enim, aut citiũs accenditur. *Fortitudo vestra 1j. 1. 2. 1.* *in favilla stupa:* ut Propheta asserit. Verum est, ruinas has, ut Patrem, ut Matrem, ut Juvenes ad eò ipsos nonnunquam latent, parùm attendi. Latent parentes, quia non pauci Juvenes, qui certis in ædibus delinquant, id agunt, quod Leones, qui, ut à Venatoribus non detegantur,

Fff 2

plan-

plantarum à se relicta vestigia ad cavernarum, in quibus absconditi delitescunt, fauces studiosè abolent. Nulum nascitur offendiculum, nihil notatur absconum, & idcirco dicunt: *Juvenis est honesti amans. Et ideo sine metu esse possumus.* Ipsos autem Juvenes latent vera ista probra & dedecora, quia hi animum advertere nolunt, ut aliàs monere me memini, ad numerum delictorum, quæ desiderij: & delectationibus admittuntur; multòque minùs ad offendicula, quæ mutud præbent, & illicita, quibus se ad peccandum pertrahunt, ac instar carbonum se mutud accendunt. *In labijs Prov. 16. Impij ignis exardescit: affirmat DEUS: 17. sed quia verba tandem sunt, & non opera, timorem non incutiunt, perinde ac si non eandem perniciem inferrent.*

XI. Hinc consequens est, ut isti sisdem tam multa insul, coram sacro Arbitro, accusatione delinquant. Ad hoc enim quod spectat, persimiles mihi videntur cuidam, qui cum se accusaret, quod funem alteri abstulisset, mentionem equi nullam fecit, qui illo fune erat alligatus. Sic & isti accusant se (si tamen & hoc faciunt) quod in templo amori indulserint; acent autem, quàm graviter ea re irritarint Parentes; quàm contumaces fuerint contra imperia, quibus certas ædes accedere prohibebantur; quàm eorum ingratijs, adfuerint conventiculis non probatis: nihil dicunt de rancore, de ira, odioque inveterato, quo Rivales prosequuntur: nihil de armis, quæ

gestant, quibusque quæ licet & non licet, uluri essent, si ab ejusmodi competitoribus se existimarent contemptos: omittunt delectationes pravas, illicita, quibus ad malum provocant, motus gestu, que lascivos: verbo, altum silent de longa & tota illa peccatorum serie, quam aliàs vobis enarraui: viz occasionem malorum horum omnium indicant; acque ita accusant se de sublecto capistro, cum de vegeto robusto, que equo furtim ablato reos se agere deberent. Siquis etiam eò descendderit, ut hæc peccata agnoscat, nec de ijs reum se agere omittat, plerumque tamen abest his deinceps abstinendi, & pessimum morem corrigendi propositum; cum nihil de vitandis occasionibus cogitent, quibus denuo in priora delicta pertrahantur. Convincuntur igitur amare adhuc peccatum, dum amant peccandi periculum; voluntque effectum, dum causam amplectuntur. Quid igitur juvat miseros istos Confessio; & quam sibi peccatorum veniam ac gratiam à Deo sperare possunt, dum ita se habent, licet verbis emendationem promittant? Non est dignus venia fur, qui etsi promittat rem deinceps alienam non tollere, non vult tamen abjicere furtivas claves, quibus jam tepius ad furta sua iteranda est usus. Et tamen ita malè præparati Juvenes, ita parùm idoneæ Puellæ; plurium non raro annorum intervallo sacris utuntur Mysterijs, & ritè illa usurpasse, ritè à noxis absoluti sibi videntur! Vestium erat sacris Canonibus, nequod DEO delubrum consecraretur, nisi priùs se-

pulcorum in eo Ethnicorum ossa tellure essent eruta : nostri autem juvenes in ipsis plenis putredine sepulchris erigere volunt DEO altare, corde & animo pleno sordibus & putredine libidinum, ad divina, quæ dixi, accedunt Mysteria ; atque ita utique sepulchris sunt similes, nescio an clausis dicam, ob peccata, quæ studiosè celant ; an verò patentibus, ob tam prava exèpla, quibus palàm totam inficiunt viciniam, & scelera in licentiam inducunt. Rident interim in sinum Dæmon ; eosque sibi arctissimè devinctos tenet : quin persuadet illis, quòd ritè Pœnitentiæ Sacramento se expient, eosque inquitant Arbitros, qui facillè acquiescant, & ad eorum calamitatem non evigilent. Præterea agit diligenter, ne eorum animam habeat memoria obligationis ac præcepti, quo jubentur fugere occasiones peccandi, quasi hoc esset præceptum non DEI, sed insani Legislatoris Mahometi. Quod si bonâ suâ sorte inciderint in Confessarium, qui dissimulare nescius, eos inducat ad occasionum fugam, atque adeò ad has illas vedes non redeundi promissum extorqueat ; ita propensionis suæ prævæ veneficio excecari sunt, ut violata sponcione mox redeant, quò portè non accessuros promiserant. Unde id ipsis Dæmon facit, quod Apum custos ; qui cum eas ad abitum & migrationem accinctas videt, ipsas & alveare vino dulci aspergit, atque ita fugam earum sistit. Verbulum unicum paulò blandius, unus nuntius, unum amoris ac benevolentiae indicium, invitatio uni-

ca, omne subvertit consilium, ac decretum abeundi, etsi ad pedes Crucifixi DEI hominis conceptum firmatumque.

XII. Hæc infelicissimâ conditione plurimi eorum sunt, quos affirmare non pudet, nugas illas amatorias sine peccato exerceri. An fide dignos arbitremur ? Quamquam occasio talis, uni alteri ve nondū censerì possit proxima, paulò post tamen erit ; sicque, qui modò lege vetitus non est amor, non diu post erit vetitus. Qui oppositum tueri præfrictâ fronte vellet, hunc Natura, Ratio, sapientissimorum ac sanctissimorum hominum Authoritas mendacij coarguerent. Natura quidem, quia observâunt Medici, cum Mater gemellos utero fert, si uterque mas est, nullâ vel pelliculâ, vel alio medio separarizet si fortis unus est masculus, alter femina, membranâ quâdam tanquam muro, se jungi, ne se murò possint contingere ; perinde ac si docere nos natura vellet, consortium masculi & femellæ esse rem tam plenâ periculo, ut ne frater quidem à sorore sit tutus ; non tunc solùm, cum ad ætatem puberem venerint, sed cum adhuc maternâ in alvo delitescunt. Convinceret mendacij Ratio : hæc enim docet, non semper æquè facili negotio superari difficultates & obices, maxime cum sunt diuturni. *Nemo diu foris* : S. Augustini sententia est. Concupiscentia nimis pellax est ; rei amatæ presentia majores, quàm facillè credi possit, vires habet, & mali Dæmonis impulsus nimis potens est ad nos in

casum impellendos; & tandem magna ista temeritas, quâ quis periculo se committit, digna est, ob quam suâ cum gratiâ DEUS destituatur: unde denique vix ullâ ratione fieri potest, ut quis semper extremo in margine præcipitij oberret, nec tamen unquam fallente vestigio prolabatur. Denique etiam Divorum sensus Mendacij teum faceret: certè David Rex non id tantùm à Deo bonitate contendit, ut à noxis liberaretur; sed ut occasiones etiam peccati fugere liceret. *Viam iniquitatis amove à me*: tam ille in se quoque arduum agnoscebat, non ite illâ, in qua quis diu consistat, viâ; aut semper separari à vipera venenum, noxam ab occasione. Non juvat igitur dicere; hætenus amare & amari studui; nec tamen ullo me peccato impiavi, sicque futurum etiam deinceps confido. Dabo tibi, ad hanc usque diem cessasse tibi tam feliciter amatorias has artes, ut nullo delicto fœdereris; vel quia naturæ frigiditas, vel propensa ad bonum indoles, nondum vitiata, tibi munimento fuerunt. Certus interim esto, rerum faciem mutandam, nisi pravam hanc assuetudinem abruperis. Non est animal, quod diu in igne suam incolumitatem tueatur. Eius enim bona valetudo consistit in quadam caloris naturalis, & humidi radicalis temperatione; quam cum naturalis ignis calor perverrat, necesse est animal illas inter flammâs, tardiùs, aut citiùs, absumi. Salamandra quidem, cum naturâ sit frigidissimâ, diutiùs vim ignis eludit; verùm si diu admodum in illo hæreat, consumitur & ipsa tandem,

& inter fabulas numerandum, quòd de omni flammis virtute triumphet. Sic & recta animæ valetudo in temperamento quodam caloris ex charitate nati, & humiditate devotionis consistit: occasiones autem, ignis sunt, qui etsi principio, cum in naturam incidere, minùs caleant, & indolem ad bonum proclivem, vim suam non exerant; cum tamè longior est mora, sensim charitatis ignè restinguendo, exiccando devotionem, ipsamq; adeò animam suffocando, quæ lux sint vires, ostendit. Id quod omnium maximè in tenera ætate metuendum est, cum virtus nondum profundas radices egit, plusque in superficie, quàm recessu habet; Jasmini flosculis non absimilis, qui vel tantillum manibus contrectari, suavitatem odoris perdit; unde ferè adolescentia earens malo abstinet, quatenus ejus exercendi occasio ipsam deficit. Cæterùm sapienter S. Bernardus pronuntiavit: *Cum femina semper esse; & feminam non cognoscere, nonne plus est, quam mortuum suscitare? Cautius, Quod minus est, non potes, & quod maius est, vis, ut credam tibi?* Sic & ego inculco: Velle mihi persuadere, quòd longo etiam tempore quis possit in hoc periculoso cum sexu infirmiore commercio degere, quin unquam peccet, perinde est, ac mihi persuadere velle, posse se operari prodigia non inferiora, sed majora illis, quibus jam factis vitiis vita redderetur: unde quamdiu non video illum perpetrantem, quod minus est, dabit veniam, si ne illud quidem ab ipso expectem, quod majus est.

XIII. Illustrem vobis imaginem proponere animus est in qua quidquid à me dictum hucusque est, perspicue reluceat, atque ita Dissertationi finem imponere. Alexandria nobilis femina marito prematurè erepto vidua remanserat, duobus filiis atatis tenetæ, è Matrimonio superstitibus. Hæc cum & indole & educatione honestatis studiosa esset, non aliam certiorè eisdem per dendæ viam malis Dæmon invenit, quàm deestaram à me amandi levitatem. Pessimâ igitur suâ sorte deperire cepit Juvenem annis & natalibus patrem; cum que non dissimilis in eo amoris notâset indicia, eò progressa est, ut non dubitaret illi, si ita visum esset, in conjugem se offerre. Enimverò, respondit Juvenis non altera mihi te charior, jucundior que foret, nisi ingratis filij illi tui redderent: cum meritò timeam, ne amorem tuum in liberos ex priore marito, & ex me genitos, quondam divisum videre oporteat. Tascuit tum vidua: sed cum jam amoris vis oculos illi, ac rationis usum abstulisset, minorem amorem majori opprimens, domum reversa utrumque filiorum jugulavit, & quàm occultissimè sepelivit. Mox tanquam optimè deâ naso metita, ad eum redit, & jam, inquit, porrò non est, quod prætexas: neque enim amplius vivunt filij: remque gestam ex ordine recensuit. Inhorruit Juvenis ad facinus tam atrox: & si prius, inquit, filij tui non placebant, nunc tu mihi multò maximè displices. Quid enim affectus, quid amoris ab illa expectem, quæ ipsum suum in innocente sobole sanguinem,

sua viscera non amavit? His dictis misera tergum indignabundus obvertit, tantæque desperatione absorptam reliquit, ut & repulsæ tam inexpectatæ probro, & facinoris perpetrati enormitate attonita decreverit, nullo se scelere deinceps non implare, & corpore questum facere. Jam annos aliquot huic sordidissimo lucro consecrârat, cum majori compendij faciendi spe, conscensâ navi Constantinopolin cogitabat. Verùm medio in cursu, cum secundissimi aspirarent venti, & pleno sinu surgerent vela, navis repente constitit, tamque omnem attem ac conatum eludit contumaciter, ut non jam navis, sed medijs in undis scopulus videretur. Fatigârunt multis precibus ac votis Cælum & Cælites navæ perinde, ac vectores, casu hoc mestissimi; cum hæc ex ære vox allabatur: Abjicite in undas Mariam, & navis suum cursum tenebit. Quæritur ergo Maria, & cum allam eo nomine feminam in navi non invenissent, præter infelicem hanc, de qua sermo, quæq; suis navim sceleribus prægravârat; moti miseratione, in mare quidem præcipitem non egerunt, solam tamen scaphulæ impoluerunt, sibi, ventis, undis que relinquendam. Sed quam ab hominibus, non jam ab irata DEI Justitia miserationem mulier expecta est; vix siquidem in scapham descenderat, cum hæc ter in orbem acta, in omnium oculis perniciosimè absorpta est, & infelicissimam istam animam ex aquis in ignes nunquam non arduos trajecit. Nunc AA, Dilectissimi, hoc in exemplo; tanquam speculo, contemplari ju-

ver

vetoram fesiem causæ, quam contra pravum perditæ amandi morem hucusque egi. Videte crudelitatem, stragem, pessimi exempli facinora, turpitudines abominandas, & tandem damnationem sempiternam, quæ ad feminam hanc longè miseriam impulit; quis? quis, nisi amor ille, illæ blanditiæ, quibus Matrimonij spe Juveni illi placare cupiebat, altarum ejusdem conditionis exemplo, sine minime principio malo, & exiguo limite honesti transillendi periculo, cum & longâ assuetudine, & vitâ eatenus innocenter actâ, procul à scelere abesse videretur. Velim nunc pronuncietis, an inter peccata numerandus sit blanditiis his & artibus utendi mos, & num par sit, illum secundum se, & absque adjunctis in idea contemplari; an potius cum adjunctis illis, quæ illum semper comitantur, quorum effecta pessima quotidie oculis obversantur?

XIV. Finio, Parentes omnes verbis illis S. Spiritus gravissimis etiam atque etiam hortando: *Non omnem hominem inducas in domum tuam: multa enim sunt insidia dolosi.* Non pateant unquam domus vestræ limina: cuiquam Juvenum; nec quisquam vobis tam honesti amans videatur, ut nihil ab illo metuendum putetis. Apes alveare quævis suum tam sollicitè custodiunt, ut aliundè advolantes magno nisu expellant; & tamen hæc quoque apum, non vesparum è genere sunt. Sic sit licet Juvenis ille virtutis studiosus, domum tamen suam se contineat: bonus bono, & bona bonæ societur. Præterquam,

quod si Juvenis ille bonus est, nequam tamen est, quem habet socium, amoris Dæmon; vaser hic planè ac verus est: *Multa sunt insidia dolosi*; & ideo alienæ bonitatis velo tantò solertiùs suam obvolvet nequitiam. Quid vobis decedit, si domi filias vestras continetis? Nihil sanè. Nemo tamen fati unquam dicer, quantum illi nocere possit liberum, cum quo libuerit, commercium, & regendi licentia, Opes magnæ malè custoditæ non fures tantum alliciunt, sed eos etiam fures faciunt, qui hanc aliàs artem non factitabant. Supplex rogo eum Dominum, qui venit ad illam conjunctionem tollendam, ut ipse testatus est, quæ potissimum Daboli Regnum nectit: *Propterea dicitur, quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis: sed separationem.* Etiam, inquam, atque etiam vehementer oro atque obtestor, ut suâ ipse sanctissimâ gratiâ omnibus hujus sortis juvenibus inspiret potentissimè voluntatem ac decretum tam salubre; vitandi periculosa ista commercia, ut saltem certius consequantur: Parentibus autem largiri vellet sollicitam curam, planèque necessariam, ad tuendam filiorum innocentiam, & gratum Cælo candorem: ut cuncta vitam ex Dei voluntate, sanctam hanc separationem & divisionem imperantis, ducentes, cuncti etiâ pertingamus, ad gaudendum in patria præmio inæstimabili, ubi omnis animorû concordia & conjunctio, pura erit ab omni labe, suisque numeris absoluta, atque adedè verè beata.